

SAPARD – ABIKS TAOTLEJALE

Täiendatud trükk

III meede – Investeeringutoetus maapiirkondades alternatiivse majandusliku tegevuse arendamiseks ja mitmekesistamiseks

Sisukord

Sissejuhatus	2
Mis on SAPARD	3
Mille alusel toetust antakse	4
III meetme toetuse suurus ja toetatavad investeeringud	5
Kes saavad toetust taotleda	8
Millest alustada	10
Ettevalmistavad tööd	10
Milliseid dokumente on vaja esitada	12
Kust saab vajalikke dokumente	14
Kuidas dokumente täita	15
Hinnapakumised	15
Veterinaar- ja Toiduameti otsus	16
Keskkonnamemorandum	17
Taotluse ja äriprojekti täitmine	18
Taotluse esitamine	20
Taotluse läbivaatamine	21
Taotluse eelkontroll	21
Taotluse läbivaatamine PRIA keskusel	22
Lõppotsuse tegemine	23
Positiivne vastus	23
Negatiivne vastus	24
Investeeringu teostamist tõendavad dokumendid	25
Kapitalirent	27
Maksedokumentide ja investeeringu kontrollimine	29
Investeeringu teostamise kontroll	29
Toetuse väljamaksmine	30
Saldode kontrollimine	30
Järelkontroll	31
Investeeringutoetuse tagasinõudmine	31
Küsimused ja vastused	32

Sissejuhatus

Käesolev vihik on koostatud selleks, et aidata SAPARDi investeeringutoetuse soovijat taotluse ettevalmistamisel. Siit leiad ülevaate toetatavate investeeringute, toetuse suuruse, taotlejale esitatavate nõuete, vajalike dokumentide ja muu kohta.

Antud juhend on mõeldud eeskätt neile, kes tunnevad huvi programmi III meetme, s.o maa- piirkonnas alternatiivse majandusliku tegevuse arendamiseks investeeringutoetuste vastu. Sarnased "Abiks taotlejale" vihikud on ka I, II ja IV meetme kohta.

SAPARDi toetus on investeeringutoetus, millest 75% tuleb Euroopa Liidu ja 25% Eesti eelarvest. Kuna suurem osa raha pärineb EList, siis on Eestile ette antud kindel raamistik selle kohta, kuidas toetuse jagamine käib. See, et toetus makstakse välja tagantjärele ehk refinantseerimise põhimõttel, on kõigis SAPARDi käivitanud riikides samamoodi.

SAPARDi toetust jagatakse juba 2001. aastast alates. 2003. aastal tehti programmi mitmeid muudatusi, mis käesolevas vihikus on muust tekstist eristatud allajoonimisega.

SAPARDi toetus on tagastamatu abi neile ettevõtjatele, kes soovivad investeerida, kuid kellel puudub kogu vajalik summa. Toetust saab puuduoleva summa ulatuses, kuid mitte rohkem kui 50% investeeringu käibemaksuta maksumusest.

Selle meetme raames saavad SAPARDi toetust ettevõtjad, kes alustavad näiteks maaturismi või teenindusliku ettevõtlusega, kuid ettevõtja peab olema juba taotlemisele eelnenud aastal samal või teisel alal tegutsenud. Oluline on ka see, et ettevõtja raamatupidamine oleks korras.

Enne projekti ettevalmistamist soovitame lugeda käesolev vihik põhjalikult läbi ja mõelda:

- Kas Sa kuulud toetatavasse sihtgruppi.
- Kas Sinu poolt planeeritud investeeringuobjekt kuulub toetatavate investeeringute nimekirja.
- Kas Sa oled valmis koostama äriprojekti ning hankima kõik muud nõutud dokumendid.
- Kas Sul on piisavad rahalised vahendid selleks, et teha investeering.

Loodame, et see juhend aitab Sul ette valmistada SAPARDi projekti, mis toob kaasa edu Sinu ettevõtmistele.

SAPARDi toetuse taotluste vastuvõtu, läbivaatamise ja toetuse väljamaksmisega tegeleb Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA).

Narva mnt. 3, Tartu 51009

Tel. (07) 371 200

Faks (07) 371 201

E-post: pria@pria.ee

Kodulehekülg: <http://www.pria.ee>

Mis on SAPARD

SAPARD on Euroopa Liidu poolt ELi kandidaatriikidele antava liitumiseelse abi programm, millega toetatakse kandidaatriikide põllumajandust ja maaelu aastatel 2000-2006 või kuni **ELiga liitumiseni**. Eestis on SAPARDi aluseks Eesti maaelu arengukava (MAK), mis on Euroopa Komisjoni poolt kinnitatud

SAPARDi programmi peamised eesmärgid on:

- tõsta põllumajandusliku tootmise efektiivsust, viies selle turu nõuetega vastavusse;
- luua tingimused maaelu säästlikuks arenguks;
- aidata kaasa maapiirkondade sotsiaalmajanduslikule ja infrastruktuuri arengule;
- tagada konkurentsivõimelise ja efektiivse toiduainetööstuse areng.

SAPARDi raames on põllumajandustootjatel, maapiirkonnas tegutsevatel ettevõtjatel ja töötlevatel tööstusel võimalik saada tagastamatut abi kuni 50% toetatavate investeeringute käibemaksuta maksumusest. Muudatusena võib mõne infrastruktuuri investeeringu (meede 4) korral ulatuda toetus kuni 75%-ni investeeringuobjekti maksumusest.

Samuti on võimalik saada toetust projekti ettevalmistamiseks tehtud kulutustele.

SAPARDist saab toetust uutele, veel tegemata investeeringutele järgmiste meetmete raames:

Meede 1. Põllumajandustootmise investeeringutoetus

Toetatakse investeeringuid, mis on suunatud põllumajandustootmise mitmekesistamisele ja Euroopa Liidu nõuetega vastavusse viimisele.

Meede 2. Põllumajandus- ja kalandustoodete tootmise ja turustamise parandamise investeeringutoetus

Toetatakse piima-, liha- ja kalasaaduste töötlemisega seotud investeeringuid.

Meede 3. Maapiirkondades alternatiivse majandusliku tegevuse arendamise ja mitmekesistamise investeeringutoetus

Toetatakse investeeringuid maaturismi ja sellega seonduvatesse tegevustesse, käsitööstusesse, teeninduslikku ettevõtlusesse, vähi- ja kalakasvatuse ning toiduainete töötlemiseks väikeettevõtetes.

Meede 4. Maapiirkonna infrastruktuuri investeeringutoetus

Toetatakse investeeringuid elektrivarustusvõrkudesse, juurdepääsuteedesse, veevarustusse ja kanalisatsiooni ning telekommunikatsioonisüsteemidesse.

Aastal 2003 on kavas rakendada ka kaks uut investeeringutoetuse meetet.

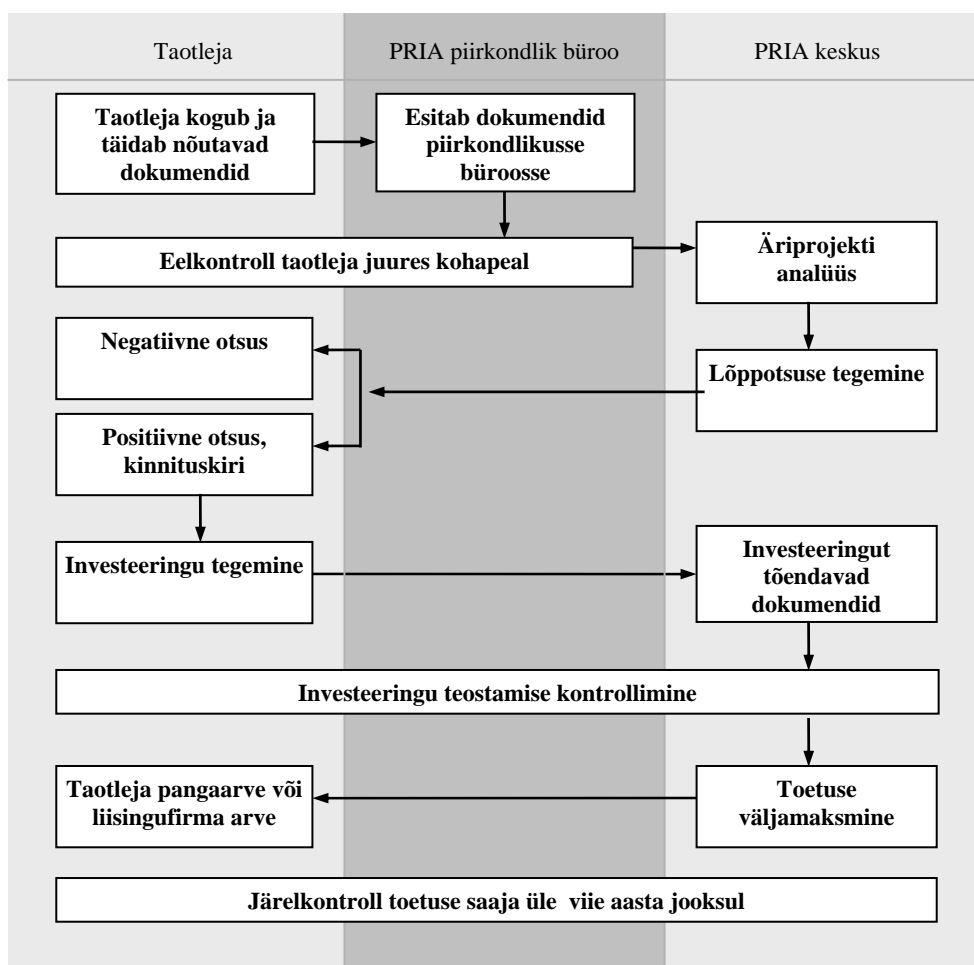
Mille alusel toetust antakse

SAPARDi toetuse maksmise aluseks on Riigikogu ja Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud:

- Euroopa Ühenduste Komisjoni, kes esindab Euroopa Ühendust, ja Eesti Vabariigi vahel sõlmitud Eesti Vabariigis põllumajanduse ja maaelu arendamise liitumiseelse programmi mitmeaastase rahastuslepingu ratifitseerimise seadus (RT II 2001, 14, 68);
- Vabariigi Valitsuse 28. juuni 2001. a määrus nr 216 “Eesti Vabariigis põllumajanduse ja maaelu arendamise liitumiseelse programmi raames antava investeeringutoetuse taotlemise, taotluse menetlemise ja toetuse maksmise kord” (RT I 2001, 60, 363; 2002, 6, 25; 2003, 6, 28);
- Vabariigi Valitsuse 3. juuli 2001. a määrus nr 219 “Eesti Vabariigis põllumajanduse arendamise liitumiseelse programmi raames antava investeeringutoetuse taotluse hindamise kord” (RT I 2001, 63, 366; 68, 408; 2002, 10, 53; 52, 335; 2003, 11, 51);
- Vabariigi Valitsuse 10. juuli 2001. a määrus nr 234 “Eesti Vabariigis põllumajanduse ja maaelu arendamise liitumiseelse programmi raames antava toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmise kord” (RT I 2001, 66, 378).

SAPARDi toetuse kohta saab rohkem teavet ja ülaltoodud õigusaktidega tutvuda internetiaadressil <http://www.agri.ee/SAPARD> või PRIA piirkondlikes büroodes. Ka I, II ja IV meetme kohta on “Abiks taotlejale” vihik.

Joonis 1. SAPARDi toetuse saamise käik

III meetme toetuse suurus ja toetatavad investeeringud

SAPARDi toetust võib saada kuni 50% investeeringu käibemaksuta maksumusest. Käibemaks kogu investeeringult tuleb tasuda toetuse saajal endal. Toetuse suurus tuleneb äriprojekti kirjas olevast oma- ja laenuvahendite puudujäägist.

III meetme maksimaalne toetus ühe ettevõtja kohta on kuni 150 000 eurot ehk 2 346 990 kr aastas ja 400 000 eurot ehk 6 258 640 krooni SAPARD programmi kestel.

Võid esitada igal aastal ka mitu projekti.

Püsikurs 1 euro = 15, 6466 Eesti krooni

Arvesta seda, et toetuse saad kätte pärast investeeringu täielikku või osadena tegemist ja selle eest täielikult või osaliselt tasumist!

3.1. Maaturism ja sellega seonduvad tegevused

Investeeringutoetust saab maaturismi ettevõtluse alustamiseks või laiendamiseks või teenuste kvaliteedi tõstmiseks, sh ka puhke- ja vabaaja veetmise võimalusi pakkuvate ettevõtete alustamiseks või laiendamiseks (spordirajatised, matkarajad) või toitlustusega tegelevate ettevõtete alustamiseks, laiendamiseks, kaasajastamiseks.

Lubatud on järgmised kulutused:

Ehitised	Turistide teenindamiseks, sh majutamiseks ja toitlustamiseks vajalike ehitiste: hoonete, spordiväljakute, matkaradade ja laagripilside ehitamine ja rekonstrueerimine
Seadmed	Majutus- ja toitlustusettevõtetele esitatavate nõuete täitmiseks vajalike seadmete: ventilatsiooni, veevarustuse ja kanalisatsiooni, tuleohutus, kütte- ja hügieeniruumide seadmete, sanitaartechnika ja köögiseadmete (näiteks kuumaveeboileri, valamud, elektripliidi, nõudepesumasina, külm- ja sügavkülmkambrid ja -kapi, kohvivalmistamise seadmete, mikseri, ahju, kergituskapi, fritüüri, grillseadmete jne) ostmise ja paigaldamine.

3.2. Käsitöö

Investeeringutoetust saab käsitööstusliku ettevõtluse alustamiseks või arendamiseks (kangastelgede ja kudumismasinade, puidutöötlemise ja õmblustööstusettevõtete sisse-seade ja töövahendid, keraamika põletusahjude ja muu sisse-seade ostmiseks ning nendel tegevusaladel vajalike hoonete ehitamiseks ja rekonstrueerimiseks). Toetuse taotleja ja seadme tarnija deklareerivad **seadmete kasutamise käsitööstuslikku profiili**.

Lubatud on järgmised kulutused:	
Ehitised	Käsitööks vajalike hoonete ehitamine ja rekonstrueerimine.
Seadmed	Kudumismasinate, kangastelgede, käärpuude, vokkide ja õmblusmasinate ostmine. <u>Õmblustööstuse ettevõtete sisseseade ja töövahendite ostmine ning paigaldamine.</u> Puidutöötlemisseadmete ja -tööriistade ostmine ning paigaldamine. Keraamikaahjude ja -tööriistade ostmine ning paigaldamine. Ventilatsiooniseadmete ostmine ja paigaldamine.

3.3. Teeninduslik ettevõtlus

Investeeringutoetus maapiirkonna põllumajandustootjatele, metsaomanikele ja maa-elanikele suunatud teenindusliku ettevõtluse alustamiseks ja laiendamiseks (põllumajandus- ja metsatehnika, laoseadmete, hoidlate seadmete, kohalikele elanikele teenuste osutamiseks vajalike seadmete ostmine ja nendel tegevusaladel vajalike hoonete ehitamine ja rekonstrueerimine ning lastepäevakodude, noortekeskuste, vanade- ja hooldekodude hoonete ehitamine ja rekonstrueerimine).

Lubatud on järgmised kulutused:

Ehitised	Põllumajandus- ja metsatehnika remondiks ning põllumajandussaaduste ladustamiseks ja säilitamiseks vajalike hoonete ehitamine ja rekonstrueerimine. Lastepäevakodu, <u>noortekeskuse, vanade- ja hooldekodu</u> hoonete ehitamine ja rekonstrueerimine. Laste mänguväljakute ehitamine.
Seadmed	<u>Põllumajandus- ja metsamasinate ning põllumajandus- ja metsaseadmete</u> ostmine, sh diagnostika- ja remondiseadmete ostmine ning paigaldamine. Laoseadmete ostmine ning paigaldamine. Puiduhakkeseadmete, <u>saepuru ja hakke briketeerimisseadmete, grillsöe valmistamise seadmete, halupuidu tükeldamise ja lõhkumise seadmete ning katusekatte laastude ja sindlite valmistamise seadmete</u> ostmine ja paigaldamine juhul, kui taotleja tegevusala on seotud teenuse osutamisega. Lastepäevakodude, <u>noortekeskuste, vanade- ja hooldekodude spetsiaalsisustuse ning seadmete ostmine ja paigaldamine.</u>

3.4. Kala- ja vähikasvatust

Investeeringutoetust antakse vähi- ja kalakasvatustiikide rajamiseks ja rekonstrueerimiseks koos juurdekuuluvate seadmetega (veepuhastus-, aereerimis- ja temperatuuri reguleerimise seadmed ning vajalike protsesside juhtimissüsteemid) haudejaamade ehitamiseks ja rekonstrueerimiseks.

Lubatud on järgmised kulutused:	
Ehitised	Haudemaja, kalahoidla, sisekasvatushoonete ehitamine ja rekonstrueerimine. Veevarustus- ja veepuhastusehitiste: kalatiikide, kasvatusumpade, basseinide ja regulaatorite ehitamine ja rekonstrueerimine.
Seadmed	Haude-, söötmis-, veevarustus-, puhastus-, aereerimis- ja temperatuuri reguleerimise seadmete ning vajalike juhtimissüsteemide ostmine ja paigaldamine.

3.5. Toiduainete töötlemine väikeettevõtetes

Investeeringutoetust antakse kuni 9 töötajaga ettevõtetele toiduainete töötlemise alustamiseks, laiendamiseks või kaasajastamiseks (tootmishoonete ehitamine ja rekonstrueerimine ning seadmete ostmine, autodele monteeritavate külmutus- ning jahutus-seadmete ostmine ja paigaldamine).

Lubatud on järgmised kulutused:

Hooned	Tootmishoonete ehitamine ja rekonstrueerimine.
Seadmed	Toidu töötlemise ja pakendamise seadmete ja tehnoloogiliste liinide, külmutusseadmete ning <u>autodele monteeritavate külmutus- või jahutusseadmete</u> ostmine ja paigaldamine.

Kes saavad toetust taotleda

Majandusliku tegevuse arendamise ja mitmekesistamise investeeringutoetust saab taotleda maapiirkonnas tegutsev füüsilisest isikust ettevõtja (FIE) ja äriühing, kaasa arvatud põllumajandustootja, kes alustab või laiendab mittepõllumajanduslikku tegevust. Ettevõtte osa- või aktsiakapitalis ei tohi riigi osalus ületada 25%.

Toetuse saamiseks peavad olema täidetud ka järgmised tingimused:

1. Ettevõtja finantsnäitajad taotluse esitamisele eelnenud majandusaastal:
 - Lühiajaliste kohustuste maksevõime **on suurem kui 1,0**
maksevõime = käibevara / lühiajalised kohustused
 - Likviidsuskordaja **on suurem kui 0,3**
likviidsuskordaja = (käibevara – varud) / lühiajalised kohustused
 - Käiberentaablus **on suurem kui 0%**
käiberentaablus = kasum / netokäive x100
 - Võlakordaja **on väiksem kui 2,3**
võlakordaja = (lühiajalised kohustused + pikaajalised kohustused) / omakapital
2. Taotleja peab tõestama **majanduslikku jätkusuutlikkust vähemalt viie** investeeringujärgse majandusaasta osas. Sellele kriteeriumile vastavust hinnatakse valitsuse vastava määruse alusel.
3. Ettevõtjal **ei ole riiklikke maksuvõlgnevusi** või võlad on ajatatud.
4. Taotleja **täidab kõiki riiklikke nõudeid keskkonna- ja looduskaitse** osas (seda kontrollitakse keskkonnamemorandumilt, mille annab välja investeeringuobjekti asukohajärgne keskkonnateenistus).
5. Maaturismi, käsitöönduse, teenindusliku ettevõtluse ja kala- või vähikasvatusega alustamisel või tegevuse laiendamisel:
 - **põhitegevusena**, peab ettevõtja looma ettevõttes juurde vähemalt **kaks täistööajaga töökohta**;
 - **põllumajandustootja kõrvaltegevusena** peab taotleja looma ettevõttes juurde vähemalt **0,5 töökohta**;
 - põllumajandustootja **põllumajandusliku tegevuse asendamisel** ühe või mitme tegevusega käesoleva meetme raames, peab taotleja säilitama **töökohad samas mahus** (hinnatakse taotlusvormil ja äriprojektis esitatud andmete alusel).
6. Toiduainete töötlemisel väikeettevõttes, st nimetatud ettevõtlusega alustamise või laiendamise korral, peavad kõik planeeritavad ehitised, rajatised ja tehnoloogilised protsessid vastama **Euroopa Liidu vastavatele kehtestatud nõuetele**. Seda kontrollitakse keskkonnamemorandumi ning Veterinaar- ja Toiduameti hinnangu alusel.
7. Toiduainete töötlemisega tegelevas ettevõttes võib töötada **kuni üheksa** täistööajaga töötajat.

8. Kala- või vähikasvatusega seotud investeeringute korral peab taotlejal olema **kutse-, keskeri- või kõrgharidus** bioloogia, zooloogia või kalanduse alal või vähemalt **üheaastane erialane töökogemus** vähi- või kalakasvatuses või leping nimetatud eriala atesteeritud konsulendiga. Kui tegemist on äriühinguga, peab neile nõuetele vastama vähemalt üks täistööajaga töötav töötaja.
9. Toiduainete töötlemiseks väikeettevõttes tehtavate investeeringute korral peab füüsilisest isikust ettevõtja või tema ettevõtluses või äriühingus töötlemise eest vastutaval töötajal äriprojektis esitatud erialadel töötamiseks **nõutav koolitus**.

Millest alustada

Kõigepealt tuleb Sul hästi läbi kaaluda oma järgmiste aastate tegevus ja mõelda, millesse on vajadus investeerida. Pead arvestama sellega, et investeeringut ei tohi teha enne, kui taotlus on saanud heakskiidu ja kinnituskiri on ka Sinu poolt allkirjastatud. SAPARDi toetus makstakse välja refinantseerimise põhimõttel, st mõne kuu jooksul pärast investeeringu eest tasumist. Seega tuleb Sul arvestada sellega, et investeeringu teostamiseks vajaminev rahaline puudujääk tuleb esialgu katta laenu abil. Samas tuleb SAPARDi abil tehtud investeeringut kasutada sihipäraselt viie aasta jooksul (sel ajal ei tohi ettevõtja toetusega soetatut maha müüa).

Kui äriprojekt on läbi mõeldud ja Sul on kindel soov investeerida ning osa raha SAPARDi toetuse näol tagasi saada, siis:

- ehitiste puhul tuleb Sul alustada projekti tellimisest ja projektile vajalike kooskõlastuste hankimisest. Milliseid kooskõlastusi on vaja, see määratakse ära projekteerimistingimustega, mille väljastab kohalik omavalitsus, kes annab hiljem ka ehitusloa.
- ülejäänud investeeringute puhul tuleb kindlaks määrata nõuded, millele näiteks seade või masin peab vastama. Mõelda tuleb ka sellele, kuidas investeeringu eest tasuda, sest seadmete ostu puhul on võimalik kasutada kapitalirenti ehk liisingut. Liisingu korral on vaja tutvuda liisingufirmade poolt pakutavate tingimustega. Liisingufirma ja PRIA vahelise koostöölepingu kohaselt on taotlejal kohustus tasuda liisingufirmale investeeringuobjekti eest kohe 20%-line esmane sissemaks. Kui investeering on teostatud, kannab PRIA toetussumma liisingufirma arveldusarvele ja selle summa võrra vähendatakse maksegraafikus järgnevate perioodide väljaostumakseid.

PRIA on sõlminud koostöölepingu järgmiste liisingufirmadega:

AS Hansa Liising Eesti
Liivalaia 12, Tallinn 15039
Tel 6 131 324
www.liising.ee

AS Sampo Liising
Narva mnt. 11, Tallinn 15018
Tel 6 302 222
www.sampo.ee

TBB Liisingu AS
Vana-Viru 7, Tallinn 10111
Tel 6 688 070; 6 688 023
www.tbb.ee

Ühisliisingu AS
Tornimäe 2, Tallinn
Tel 6 657 910; 6 657 911
liising.eyp.ee

Krediidipanga Liisingu AS
Narva mnt. 4, Tallinn 15014
Tel 6 690 996
www.krediidipank.ee

AS Nordea Finance Estonia
Hobujaama 4, Tallinn 10151
Tel 6 283 383
www.nordeafinance.ee

Ettevalmistavad tööd

SAPARDist on võimalik saada toetust ka projekti ettevalmistamisega seotud kuludele. Projekti ettevalmistuskulude eest pead Sa olema **tasunud ülekandega enne taotluse esitamist** ja need kulud, millele toetust saab taotleda, võivad moodustada kuni 12% projektis planeeritud investeeringuobjektide käibemaksuta maksumusest. Ettevalmistavatele töödele kehtib 50%-line toetuse määr.

Ettevalmistava töö kohta tuleb Sul võtta hinnapakkumised ja selleks saata välja vabas vormis koostatud pakkumiskutsed. Kui ettevalmistava töö maksumus jääb alla 10 000 euro ehk

156 466 krooni, siis ei pea väljastama pakkumiskutset. Kui ettevalmistava töö maksumus ületab 10 000 eurot, siis pead väljastama kolm pakkumiskutset ja saama vähemalt kolm hinnapakumist, mida kontrollitakse ettevõttes kohapeal. Ettevalmistustööde kohta peab arve või arve-saateleht olema väljastatud ja tasutud pärast 19. juunit 2001.

Ettevalmistustööd, millele toetust saab taotleda, on:

- investeringuobjektiga kaasnev tellitud projekteerimistöö;
- projekteerimiseks vajalik ehitusgeoloogiline ja -geodeetiline uurimistöö ning
- SAPARDi taotlusedokumentide koostamiseks tellitud töö või teenus.

Ei toetata ettevalmistavaid töid ja teenuseid, millele on taotletud riiklikku toetust (nt nõuandetoetus).

Juhul, kui ettevalmistustööd ei vasta ülaltoodud nõuetele, siis võib taotleja ilma jääda toetusest projekti ettevalmistamisel tehtud kulutustele, kuid saab toetust investeringuobjektile.

Kui Sul on eeltöö tehtud ja on täpselt selge, milline investering teha, kuidas selle eest tasuda jne, siis tuleb kokku koguda toetuse saamiseks vajalikud dokumendid ja koostada äriprojekt.

Äriprojekti võid koostada ise, küsida abi nõustajalt või lasta nõustajal kogu äriprojekt valmis teha. SAPARDi äriprojektide koostamise koolituse läbinud nõustajate kontaktandmed on saadaval internetileheküljel www.agri.ee/SAPARD ja PRIA piirkondlikes büroodes.

Täpse nimekirja vajalikest dokumentidest leiad järgmises peatükis.

Näide, kuidas kujuneb toetussumma:

Kui ettevõtja planeerib SAPARDi toel rekonstrueerida turistide toitlustamiseks mõeldud hoones köögibloki ja osta köögiseadmeid, siis toetust on võimalik saada järgnevalt:

Köögibloki rekonstrueerimise maksumus	100 000 krooni
<u>Köögiseadmete maksumus</u>	<u>50 000 krooni</u>
Investeringuobjektide maksumus kokku	150 000 krooni

Projekteerimistöö maksumus	15 000 krooni
<u>Taotlusedokumentide koostamise teenustasu</u>	<u>5 000 krooni</u>
Ettevalmistavate tööde maksumus kokku	20 000 krooni

12% investeringuobjektide maksumusest	18 000 krooni
Toetatav ettevalmistav töö (mitte suurem kui 12%)	18 000 krooni

Toetatav investering 150 000 + 18 000 = 168 000 krooni

Võimalik taotletav toetus on (kuni 50 %) 84 000 krooni

Milliseid dokumente on vaja esitada

Toetuse taotlemiseks on Sul vaja täita ja hankida rida dokumente, mis tõestavad Sinu plaanide vastavust SAPARD programmis esitatud kriteeriumidele. Kõik dokumendid tuleb esitada kahes eksemplaris, millest üks on lihtkoopia. Esitama peab järgmised dokumendid (dokumente, mille järjekorranumber on sulgudes, ei pea esitama kõik taotlejad):

Nr	Dokument	Kommentaar
1	Täidetud kehtiv taotlus	Vorm SV/T03, saab PRIA piirkondlikust büroost ja internetist aadressil www.agri.ee/SAPARD
2	Täidetud kehtiv äriprojekt	Vorm SV/T13, saab PRIA piirkondlikust büroost ja internetist aadressil www.agri.ee/SAPARD
3	Eelmise majandusaasta aruande koopia	Välja arvatud: <ul style="list-style-type: none"> • FIE, kes esitab eelmise majandusaasta bilansi ja kasumiaruande; • FIE, kes vastavalt raamatupidamise seadusele peab kassapõhist raamatupidamise arvestust, esitab eelmise majandusaasta raamatupidamis-registrite alusel koostatud koondi ettevõtluse tulude ja kulude kohta
4	Maksuameti tõend	Tõend peab olema väljastatud mitte varasema kui taotluse esitamisele eelnenud kuu esimese päeva seisuga ja selle kohta, et ta on täitnud tõendi väljastamise päeva seisuga maksuseadustes sätestatud kohustused ja tal ei ole riikliku maksu maksuvõlga või maksuvõla tasumise ajatamise korral on ta maksud tasunud ajakava kohaselt
5	Pikaajaliste kohustuste loetelu koos kreditoride kinnituste ja maksegraafiku koopiatega	Esitatud majandusaasta bilansile vastav pikaajaliste kohustuste loetelu koos summadega taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaasta viimase päeva seisuga koos kreditoride ärinimede äranäitamisega ja kreditoride kinnituse iga loetelus märgitud pikaajalise kohustuse täitmise kohta ning maksegraafikute koopiad. Kreditoride kinnitust ei nõuta "Põllumajandusreformi seadusest" tulenevate ühistatud vara ja töösakute kompenseerimise kohustuste esitamisel, kuid maksegraafikute koopiad tuleb ikka esitada.
(6)	FIE, kes ei ole kantud äriregistrisse, peab esitama maksukohustuslaste registri tõendi koopia	<u>Äriregistrisse kantud ettevõtja ei pea esitama äriregistrikaardi ära kirja, sest PRIA kasutab elektroonilist äriregistrit ja teeb ise väljatrüki.</u>
7	Taotluse esitaja isikut tõendava dokumendi koopia ja seadusejärgset esindusõigust mitteomava isiku volitusi tõendav volikiri	
(8)	Äriühingu aktsionäride või osanike nimekiri , kelle aktsiatega või osakapitaliga on esindatud üle 20%	Esitada mitte varasema kui taotluse esitamisele eelnenud kuu esimese päeva seisuga.
(9)	Kehtiva ehitusloa , ehitise tehnilise projekti tiitellehe, kõigi kooskõlastuste ja ehitise eelarve koopiad	Juhul, kui investeeinguobjektiks on uus ehitise või ehitise (täielik või osaline) rekonstrueerimine. Ehitisluba peab olema välja antud taotleja nimele.

Nr	Dokument	Kommentaar
10	Väljavalitud investeringuobjekti hinnapakumisele vastava <u>pakkumiskutse koopia</u>	Vorm SV/T20, saab PRIA piirkondlikust büroost ja internetist. <u>Esitada tuleb üks pakkumiskutse. Kui investeringuobjekti maksumus on üle 10 000 euro ehk 156 466 krooni, siis peab ettevõttes kohapeal olema vähemalt kolm pakkumiskutset.</u>
11	Väljavalitud <u>hinnapakumise koopia</u>	Koos pakkumiste tehniliste tingimuste loeteluga, mis osutab tehnilisele spetsifikatsioonile ja päritolumaale. <u>Kui investeringuobjekti maksumus on üle 10 000 euro ehk 156 466 krooni, siis peab ettevõttes kohapeal olema vähemalt kolme pakkuja hinnapakumised.</u>
(12)	Hinnavõrdlustabel	Vorm SV/T19, saab PRIA piirkondlikust büroost ja internetist. On vaja esitada siis, kui <u>investeringuobjekti maksumus on üle 10 000.</u>
13	Põhivara (ehitiste, masinate, seadmete, tööriistade, sisseseade ja muu inventari) nimekiri	Taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaasta viimase päeva seisuga. Peab sisaldama põhivara ostmise või ehitamise aastat ja soetusmaksumust ning nende soetusmaksumust kokku.
(14)	Veterinaar- ja Toiduameti otsus selle kohta, kas esitatud projekt tagab investeringujärgse vastavuse kehtestatud hügieeninõuetele	Vajalik ainult nende taotluste puhul, mis esitatakse alameetme "toiduainete töötlemine väikeettevõtetes" raames
(15)	Kõrg- või keskeri- või kutseharidust tõendava diplomi või töölepingu koopia või koopia lepingust konsulendiga	Ainult vähi- või kalakasvatusega seotud investeringu korral
(16)	Toiduainete töötlemise alase koolituse läbimist tõendav dokument või töölepingu koopia	Ainult toiduainete töötlemiseks väikeettevõttes koostatud investeringuprojekti korral. Ettevõtjal või äriühingus töötaval töötlemise eest vastutaval töötajal on erialane koolitus.
(17)	Maavalitsuse tõend , mis kinnitab kavandatava investeringu kooskõllalisust kehtivate maakonnaplaneeringutega	Ehitiste korral
18	Investeringuobjekti asukohajärgse keskkonnateenistuse poolt kinnitatud keskkonnamemorandum või selle koopia	
(19)	Sõlmitava kapitalirendi lepingu ja maksegraafiku projekti originaal	Ainult juhul, kui investeringu tegemisel kasutatakse liisingut (kapitalirenti)
20	Kohaliku omavalitsuse tõend selle kohta, et taotlejale ei ole tehtud ettekirjutust keskkonnakaitse nõuete rikkumise eest või ettekirjutuses ettenähtud puudused on kõrvaldatud	Mitte varasema kui taotluse esitamisele eelnenud kuu esimese päeva seisuga.

Toetuse esmakordsel taotlemisel tuleb Sul esitada koos eeltoodud dokumentidega ka **avaldus** enda **andmete põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kandmiseks**.

Kust saab vajalikke dokumente

Investeeringutoetuste taotluste vastuvõtmise, kontrollimise ja toetuse väljamaksmisega tegeleb Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet (PRIA). Kuna PRIA ülesandeks on vastu võetud taotluste kontrollimine ja hindamine, siis ei saa PRIA töötajad Sind abistada dokumentide täitmisel, selleks on vastava koolituse läbinud nõustajad.

PRIA piirkondlikust büroost saab tööpäeviti kl 9.00-15.00 juhendmaterjali “Abiks taotlejale”, infot SAPARDi nõustajate kontaktandmete kohta ja järgmiste taotlusedokumentide vorme:

- taotlus, vorm SV/T03;
- äriprojekt, vorm SV/T13;
- pakkumiskutse, vormi SV/T20;
- hinnavõrdlustabel, vorm SV/T19;
- avalduse vorm taotleja andmete põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kandmiseks.

Kõiki neid vorme saad elektroonilisel kujul internetileheküljelt <http://www.agri.ee/SAPARD> Äriprojekti elektroonilist programmi on võimalik osta Jäneda Õppe- ja Nõuandekeskusest, info tel. (038) 49 730 või (038) 49 734.

PRIA piirkondlikud bürood

Maakond	Aadress	Telefon
Harju büroo	Tuleviku 3, Laagri, Saue vald	(0) 6 797 939
Hiiu büroo	Mäe 2, Käina	(046) 36 667
Ida-Viru büroo	Kooli 3, Jõhvi	(033) 70 380
Jõgeva büroo	Ravila 10, Jõgeva	(077) 62 811
Järva büroo	Tallinna 8a, Türi	(038) 57 431, 38 260
Lääne büroo	Haava 32, Haapsalu	(047) 24 265
Lääne-Viru büroo	Võidu 38, Rakvere	(032) 55 680
Põlva büroo	Puuri tee 1, Põlva	(079) 93 276
Pärnu büroo	Kerese 4, Pärnu	(044) 31 473
Rapla büroo	Kuusiku 6, Rapla	(048) 90 595
Saare büroo	Kohtu 10, Kuressaare	(045) 31 533
Tartu büroo	Kooli 13, Tartu	(07) 421 562
Valga büroo	Aia 17, Valga	(076) 61 417
Viljandi büroo	Leola 15a, Viljandi	(043) 51 622
Võru büroo	Katariina 7, Võru	(078) 21 833

Kuidas dokumente täita

SAPARDi toetuse saamiseks vajalike dokumentide kogumist soovitame alustada pakkumiskutsete laialisaatmisest. Kui Sul on hinnapakkumised olemas, siis tuleb neist üks välja valida. Väikeettevõtetes toiduainete töötlemise investeeringute osas on vaja Veterinaar- ja Toiduameti otsust, mille puhul peab arvestama mõningase ajavaruga. Kapitalirendi puhul tuleb liisingufirmast võtta maksegraafiku projekt. Ka äriprojekti koostamine võib võtta suhteliselt palju aega. Ülejäänud dokumentide hankimine peaks minema tunduvalt kiiremini.

Pane tähele, et kõigil dokumentidel oleks kirjas maksuametis või äriregistris ettevõtjaks registreerimise number!

Hinnapakkumised

Hinnapakkumise jaoks on vaja saata investeeringuobjekti pakkujale (seadmete puhul müüjale ja ehitiste puhul ehitajale) vormikohane pakkumiskutse ja ettevalmistavate tööde pakkujale (projekteerijale, äriprojekti koostajale jne) vabas vormis koostatud pakkumiskutse.

Kui oled otsustanud, mis tingimustele peab kavandatav investeering vastama, siis tuleb need tingimused pakkumiskutse lisasse ehk tehnilisse spetsifikatsiooni kirja panna ja pakkujatele saata.

Hinnapakkumise saamine võib võtta mõnest päevast mõne nädalani. Soovitame Sul üle kontrollida, kas hinnapakkumises on kõik pakkumiskutse nõudmised täidetud.

Kui kavandatava investeeringuobjekti või ettevalmistava töö maksumus on **üle 10 000 euro ehk 156 466 krooni**, siis on vaja väljastada **vähemalt kolm** pakkumiskutset ja tagasi saada kolm hinnapakkumist. Kui kavandatava investeeringuobjekti maksumus jääb alla 10 000 euro, siis on vaja väljastada vähemalt üks pakkumiskutse ja saada tagasi vähemalt üks hinnapakkumine ning kui ettevalmistava töö maksumus jääb alla 10 000 euro, siis pakkumiskutset ja hinnapakkumist ei nõuta.

Kui investeeringuobjekti maksumus on üle 10 000 euro, siis kannab vähemalt kolme hinnapakkumise andmed hinnavõrdlustabelisse (vorm SV/T19). Ettevalmistavate tööde kohta ei pea koostama hinnavõrdlustabelit. Vali pakkumistest sobivaim, mis ei pea olema sugugi kõige odavam. Pea meeles, et Sa pead olema valmis oma valikut inspektorile põhjendama. Koopia investeeringuobjekti väljavalitud hinnapakkumisest ja vastavast pakkumiskutsest tuleb esitada koos taotlusedokumentidega PRIA-le, ülejäänud peavad olema ettevõttes, kus neid kontrollivad PRIA inspektorid kohapeal. Ettevalmistavate tööde pakkumiskutseid ja hinnapakkumisi PRIA-le esitada ei pea, neid kontrollib PRIA inspektor ettevõttes kohapeal.

Kui taotled toetust mitmele investeeringuobjektile ja iga objekt eraldi maksab alla 156 466 krooni, siis piisab iga investeeringuobjekti kohta ühest pakkumiskutsest ja hinnapakkumisest.

Näide. Kui SAPARDi projekt koosneb ehitisest ja seadmest, mis lähevad koos maksma üle 156 466 krooni, kuid kummagi maksumus eraldi on alla selle summa, siis piisab mõlemale objektile ühest pakkumiskutsest ja ühest hinnapakkumisest.

Investeeringutoetuse eest ostetavad kaubad ja teenused peavad pärinema **Euroopa Liidu liikmesriikidest** (Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Belgia, Holland, Luksemburg, Soome, Austria, Rootsi, Taani, Iiri, Inglismaa, Hispaania, Portugal ja Kreeka) või **kandidaatriikidest** (Bulgaaria, Tšehhi, Eesti, Küpros, Läti, Leedu, Malta, Ungari, Poola, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia ja Türgi).

Toetatakse uute, st kasutamata masinate ja seadmete ostmist.

Enamlevinud vead:

- Ostetav seade või materjal ei kuulu SAPARD programmi raames toetatavate investeeringuobjektide loetelusse.
- Puudub pakkumiskutse tehniline spetsifikatsioon.
- Hinnapakkumisel puudub seadmete või materjalide päritolumaa ja kinnitus, et pakutav kaup on uus, st kasutamata.
- Hinnapakkumises ja taotluses toodud investeeringu maksumuses on erinevused, mis tulenevad ümardamisest või euro ja Eesti krooni valesti arvestatud vahetuskursist.
- Hinnapakkumises ei ole eraldi välja toodud investeeringu käibemaksuta maksumus, käibemaks ja käibemaksuga maksumus või esinevad vead antud numbrite kokkuliitmisel.
- Taotletava investeeringuobjekti nimetus ei ole sama hinnapakkumisel, taotlusvormil, äriprojektil ja hinnavõrdlustabelil.
- Pakkumiskutsel ja hinnapakkumisel märgitud kuupäevad ei ole loogilises järjekorras.

Veterinaar- ja Toiduameti otsus

Väikeettevõttes toiduainete töötlemisega seotud investeeringute puhul tuleb Sul ühe dokumendina esitada Veterinaar- ja Toiduameti (VTA) otsus selle kohta, kas investeeringuobjekt vastab investeeringujärgselt kehtestatud nõuetele. Otsuse saamiseks tuleb Sul või Sinu volitatud esindajal isiklikult pöörduda Sinu ettevõtte asukohajärgse maakonna veterinaar-keskusesse.

Maakonna veterinaar-keskusele tuleb esitada vabas vormis **avaldus** Veterinaar- ja Toiduameti peadirektori nimele hinnangu saamiseks, oma investeeringuobjekti (ehitise- või rajatise) **ehitusprojekt** koos kõigi sinna juurde käivate lisadega, ning seadmete ostu puhul nende **tehnilised spetsifikatsioonid**.

Sinu avalduse läbivaatamine VTAs võib võtta kuni 20 tööpäeva. Juhul, kui otsuse tegemiseks on vaja täiendavat informatsiooni, siis teatab VTA sellest Sulle kirjalikult. Sel juhul võib vastuse saamine pikeneda veel 20 tööpäeva võrra.

Vastuse saamiseks võta ise ühendust maakonna veterinaar-keskusega. Vastuse ja sisseantud dokumendid saad kätte jällegi isiklikult, postiga neid ei saadeta.

Maakondade veterinaar-keskused

Ida-Virumaa Veterinaar-keskus
Edise küla 15, Jõhvi vald 41541
Tel (033) 70 537, faks (033) 70 580

Jõgevamaa Veterinaar-keskus
Ravila 10, Jõgeva 48306
Tel (077) 21 172, faks (077) 21 172

Järvamaa Veterinaarkeskus
Prääma, Paide 72751
Tel (038) 51 726, faks (038) 51 726

Läänemaa Veterinaarkeskus
Jaani 8, Haapsalu 90502
Tel (047) 37 238, faks (047) 37 158

Pärnumaa Veterinaarkeskus
Haapsalu mnt 86, Pärnu 80041
Tel (044) 71 610, faks (044) 71 610

Raplamaa Veterinaarkeskus
Kuusiku tee 6, Rapla 79511
Tel (048) 92 590, (048) 92 592;
faks (048) 92 590

Saaremaa Veterinaarkeskus
Kohtu 10, pk 35, Kuressaare 93802
Tel (045) 31 273, faks (045) 31 273

Tartumaa Veterinaarkeskus
Põllu 13, Tartu 50303
Tel (07) 401 208, faks (07) 400 550

Valgamaa Veterinaarkeskus
Tartu mnt 79, Valga 68205
Tel (076) 43 693, faks (076) 41 329

Viljandimaa Veterinaarkeskus
Karula, Viljandi 71024
Tel (043) 35 692, faks (043) 35 763

Keskkonnamemorandum

Koos teiste taotlusedokumentidega tuleb PRIA-sse esitada ka keskkonnateenistuse poolt kinnitatud keskkonnamemorandum. Keskkonnamemorandumi vormi saad Sa kohalikust keskkonnateenistusest või internetist.

Keskkonnamemorandum on sisuliselt keskkonnamõju eelhindamise dokument, mis koondab endasse kavandatava tegevuse keskkonnavalase informatsiooni ning võimaldab langetada **keskkonnateenistustel** otsuse, kas kavandatav tegevus vajab keskkonnamõju hindamise (KMH) protseduuri või mitte.

Kuna "Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnaauditeerimise seadusega" püütakse sätestada ühtset keskkonnamõju hindamise (KMH) protseduuri kõikidele võimalikele tegevusliikidele, mis võivad keskkonnale olulist mõju avaldada ja nõuavad tegevusluba (seaduse mõistes on tegevusloaks projekteerimistingimused, ehitusluba, kaevandamisluba, vee erikasutusluba, välisõhu saasteluba, jäätmeluba, geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise luba, jpms), siis on praktikas palju erinevaid tegevusloa andjaid.

Valdavalt nõutakse KMH-i, kui on tegemist rajatavate või rekonstrueeritavate objektidega, mis asuvad kohaliku omavalitsuse territooriumil ja vajavad lisaks muudele seaduses loetletud lubadele ka ehitusluba.

Keskkonnamemorandum on mõeldud abivahendiks otsustajale (k.a kohalik omavalitsus) põhimõttelise otsuse tegemisel, kas kavandatava tegevusega kaasneb oluline kahjulik keskkonnamõju või mitte.

Keskkonnamemorandumi vorm koosneb kahest osast: A-osa täidab Sina (vajaduse korral koostöös oma ekspertidega) võttes aluseks vastavad andmed äri- ja/või investeringuobjekti ja oma tegevuse kohta.

Keskkonnamemorandumi **esitad Sa kohalikule keskkonnateenistusele**, kus täidetakse B-osa ja võetakse vastu otsus ja vajaduse korral esitatakse lisatingimusi, mida pead arvestama investeringu teostamisel ja edasises tegevuses (nt vaja taotleda vee erikasutusluba, jäätmeluba).

Maakondade keskkonnateenistused

Harjumaa Keskkonnateenistus

Viljandi mnt 16, Tallinn 11216
Tel (0) 6 722 972, faks (0) 6 722 972

Ida-Virumaa Keskkonnateenistus

Grafovi 21, Narva 20308
Tel (035) 72 614, faks (035) 61 414

Järvamaa Keskkonnateenistus

Wiedemanni 13, Türi 72213
Tel (038) 48 689, faks (038) 57 118

Lääne-Virumaa Keskkonnateenistus

Kunderi 18, Rakvere 44307
Tel (032) 58 400, (032) 58 401
Faks (032) 58 403

Pärnumaa Keskkonnateenistus

Paul Kerese 4, Pärnu 80010
Tel (044) 77 388, faks (044) 77 399

Saaremaa Keskkonnateenistus

Kadaka 1, Kuressaare 93817
Tel (045) 38 505, faks (045) 33 254

Valgamaa Keskkonnateenistus

Kesk 12, Valga 68203
Tel (076) 66 130, faks (076) 66 128

Võrumaa Keskkonnateenistus

Karja 17a, Võru 65608
Tel (078) 68 360, faks (078) 68 361

Hiumaa Keskkonnateenistus

Kõrgessaare mnt. 18, Kärdla 92412
Tel (046) 31 013, faks (046) 22 830

Jõgevamaa Keskkonnateenistus

Aia 2, Jõgeva 48306
Tel (077) 62 410, faks (077) 62 411

Läänemaa Keskkonnateenistus

Kiltsi tee10, Haapsalu 90403
Tel (047) 24 729, faks (047) 24 730

Põlvamaa Keskkonnateenistus

Kooli 1, Räpina 64504
Tel (079) 98 198, faks (079) 98 191

Raplamaa Keskkonnateenistus

Tallinna mnt. 14, pk 5, Rapla 79513
Tel (048) 55 807, faks (048) 55 798

Tartumaa Keskkonnateenistus

Aleksandri 14, Tartu 51004
Tel (07) 302 252, faks (07) 302 241

Viljandimaa Keskkonnateenistus

Paala tee 4, Viljandi 71014
Tel (043) 55 610, faks (043) 55 611

Taotluse ja äriprojekti täitmine

Taotlus- ja äriprojekti vormi võid võtta PRIA büroost ja täita käsitsi või kasutada elektroonilist versiooni ja täita arvutis.

Enne taotluse täitmist loe kindlasti läbi taotluse lõpus olevad märkused. Täida taotlusvorm TRÜKITÄHTEDEGA ja ridadele, kuhu ei pea midagi kirjutama, märgi sümbol "x".

Äriprojekti võid koostada ise või kasutada selleks nõustaja abi. Nõustajate kontaktandmed leiad PRIA piirkondlikest büroodest või internetileheküljelt www.agri.ee/SAPARD.

Äriprojekt tuleb koostada kehtival vormil. Sinna tuleb märkida andmed majandustegevuse kohta nii eelmisel, käesoleval kui ka planeeritaval perioodil ning kavandatava investeeingu kirjeldus. Äriprojekti koostamisel pea meeles, et tabelite vahel on seosed.

Äriprojekti täitmisel pane tähele:

1. Täida äriprojekt selge käekirjaga või kasuta äriprojekti elektroonilist versiooni.
2. Ära kirjuta üle äriprojekti tekstiga täidetud ridu. Kui Sul ei ole sinna midagi märkida, jäta need palun tühjaks. Samuti ära lisa juurde ega jäta välja nummerdatud ridu, juhul kui täidad äriprojekti vormi arvutis.
3. Juhul, kui äriprojekti täitmine nõuab kokkuvõtteid, on vastava loetelu all või üleval real tekstis sõna "KOKKU" ja kokkuliidetavad read sisaldavad tekstis sidekriipsu.
4. Juhul, kui kokkuliidetav loetelu sisaldab tühje ridu, saad neid täites kohandada äriprojekti vastavalt oma majandustegevuse tingimustele.
5. Juhul, kui rea tekst sisaldab lühendit "sh" (sealhulgas), siis ei pea selliste ridade kokkuvõtte ühtima reaga, mille kohta informatsiooni küsitakse, kuid ei tohi olla ka suurem.
6. Lühiviited selle kohta, milliste näitajatega read täidetakse, leiad rea teksti või tabeli pealkirja järel (sulgudes).
7. Pikemad seletused, mida peab äriprojekti koostamisel arvesse võtma, on varustatud numbritega. Seletuse vastava numbriga märkuse kohta leiad äriprojekti lõpust.

Kui soovid tähelepanu juhtida ettevõtluse tulemusi mõjutavatele asjaoludele vms, siis kasuta selleks tabelis 12 punkti 3 "lisateavet äriprojekti kohta".

Joonista äriprojekti viimasele lehele investeringuobjekti **asukoha skeem** selliselt, et selle alusel oleks võimalik ka võõral inimesel kohale jõuda! Juhul kui investeringuobjekti ja ettevõtte kontori asukoht (kus asub dokumentatsioon) on erinevad, näita skeemil mõlemad.

Enamlevinud vead:

- Pikaajaliste kohustuste olemasolu korral on jäänud esitamata mõni kreditori kinnitusest või maksegraafiku koopiast.
- Pikaajaliste kohustuste olemasolul on jäänud esitamata pikaajaliste kohustuste loetelu või loetelu ei ole majandusaasta viimase päeva seisuga.
- Põhivara nimekiri ei ole majandusaasta viimase päeva seisuga või ei lähe kokku esitatud majandusaasta bilansis näidatud summaga.
- Majandusaasta aruanne ei vasta raamatupidamise seaduses kehtestatud nõetele (puudub näiteks kasumi jaotamise ettepanek).
- Originaaldokumendi asemel on esitatud koopia.
- Puudub ehitise eelarve koopia.
- Uuele tegevusalale investeringu tegemisel ei ole planeeritavatel aastatel kajastatud uusi tegevusalasid.
- Toodangu- ja majandusnäitajad on kajastatud ebatäpselt ja seosed puuduvad.
- Esitatud dokumentidele ei ole märgitud taotleja ärinime ühtemoodi, puuduvad registrikoodi numbrid, puuduvad kuupäevad, millist seisu üks või teine dokument kajastab.

Taotluse esitamine

SAPARDi toetuse saamiseks vajalikud dokumendid tuleb esitada PRIA piirkondlikusse büroosse kahes eksemplaris (originaal ja lihtkoopia), millest ühte säilitatakse kohapeal lukustatavas kapis ja teine saadetakse PRIA keskusesse. PRIA büroode aadressid leiad leheküljelt 14.

Enne dokumentide esitamist kontrolli üle, et kõigil dokumentidel oleksid **õiged kuupäevad** ja **allkirjad** ning et dokumendid oleksid esitamise hetkel **kehtivad**.

Jälgi, et esitatud dokumentidel oleksid kirjas ettevõtte **õiged** registreerimisnumbrid, äriühingu esindajate isikukoodid jm. Samuti jälgi, et samad numbrid ühtiksid taotluses ja äriprojektis kirjas olevate numbritega.

Selleks et taotluse vastuvõtmine sujus probleemideta, koonda oma dokumendid **kahte identsesse pakki täpselt selles järjekorras**, nagu need on esitatavate dokumentide nimekirjas toodud.

Taotluste vastuvõtmise tähtaja kohta saad teavet PRIA büroodest. Taotlusi võetakse vastu tööpäeviti kl 9.00-15.00.

Taotlusdokumentide esitajal tuleb kaasa võtta **pass** või isikut tõendav dokument (pildi ja isikukoodiga). Juhul, kui dokumendid toob PRIAsse taotleja esindaja, tuleb tal koos isikut tõendava dokumendiga esitada ka **volikiri**. Ka siis, kui äriühingu esindaja ei ole kantud registrikaardile, tuleb tal esitada volikiri.

PRIA töötaja kontrollib kohe, kas kõik vajalikud dokumendid on olemas ja nõuetekohaselt täidetud. Taotluste vastuvõtja trükib Sinu juuresolekul välja registrikaardi väljavõtte, millele taotleja annab oma allkirja. Kuna dokumente on palju, võtab nende kontrollimine ja taotluse registreerimine mõnevõrra aega – sõltuvalt taotlusest pool tundi kuni tund.

Kui kõik vajalikud dokumendid on olemas, saab taotlus **viitenumbri** ning Sa saad taotluse vastuvõtmise kohta viitenumbri kirja.

Taotlus registreeritakse ja saab viitenumbri üksnes juhul, kui dokumendid on korrektsed ning taotlusega koos on esitatud kõik vajalikud lisad.

Pärast taotluse esitamist ole 10 tööpäeva jooksul kättesaadav, et PRIA inspektor saaks kokku leppida kohapealse kontrollima tuleku aja.

Taotluse läbivaatamine

SAPARDi toetustaotluse läbivaatamine võib kesta **kuni 50 tööpäeva**, kuid enamasti võtab see vähem aega. Kõigepealt tehakse taotluse eelkontroll, mille käigus käiakse ka ettevõttes kohapeal kontrollimas. PRIA keskuses analüüsitakse äriprojekt ja tehakse lõplik otsus.

Kui Sa avastad ise taotluses esinenud vead enne taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta otsuse tegemist või kontrollakti koostamist, siis võid esitada kirjaliku avalduse taotluse läbivaatamise lõpetamiseks. Sulle ei tagastata taotlusdokumente, kuid vigase taotluse menetlemine katkestatakse ning Sa võid esitada uue korrektse taotluse.

Taotluse eelkontroll

Eelkontrolli käigus kontrollitakse, kas Sinu poolt esitatud andmed on tõesed. Esmalt kontrollib PRIA piirkondlik inspektor seda, kas taotlustoimikus esitatud dokumentatsioon on nõuetekohane (st on täidetud taotlemiseks esitatud kriteeriumid) ja teeb ka äriprojekti seoste esmase analüüsi.

Kui dokumentatsioon on nõuetekohane ja äriprojekti seosed arvutuslikult õiged, helistab inspektor Sulle ja lepib kokku **ettevõtte külastusaja**. Kohapealne kontroll toimub **kümne tööpäeva** jooksul pärast taotluse esitamist.

Kui inspektoril ei ole võimalik telefoni teel Sinuga ühendust saada, saadab ta Sulle posti teel teatise, millega informeerib planeeritavast kontrolli teostamise ajast. Kui Sa ei võta inspektoriga ühendust kohe pärast posti teel saadetud teatise saamist, tähendab see, et nõustud inspektori poolt välja pakutud kontrolli ajaga.

Inspektor esitab Sinu juurde kontrollima minnes PRIA peadirektori poolt välja antud ametitõendi, mis tõendab talle antud volitusi kontrolli teostamiseks. Sa võid nõuda, et inspektor esitaks isikut tõendava dokumendi.

Kohapeal kontrollitakse, kas äriprojektis ja taotlustoimikus esitatud andmed vastavad tegelikkusele. Kontrollitakse Sinu raamatupidamisdokumente, laenulepinguid, töölepinguid, Veterinaar- ja Toiduameti ning muude institutsioonide ja ametite koostatud akte ja lube. (Näiteks äriprojektis näidatud maa omandi- või kasutusõiguse tõendamiseks tuleb esitada katastrisse kandmise otsused, rendilepingud jne.) Vajaduse korral informeerib inspektor kontrollitavatest dokumentidest täpsemalt.

Kontrolli hõlbustamiseks on soovitatav, et kohal oleks ka Sinu ettevõtte raamatupidaja.

Kui Sinu ettevõttes on koopiade tegemise võimalus, siis palun võimalda inspektoril teha tema poolt valitud dokumentidest koopiaid.

Kontrolli lõppedes täidab inspektor **kontrollakti**, mille allkirjastavad mõlemad pooled. Üks eksemplar kontrollaktist jääb Sulle. Sinu poolt peab alla kirjutama allkirjaõiguslik isik. Volitatud isiku korral kontrollib inspektor kirjaliku volikirja olemasolu ning isikut tõendavat dokumenti.

Inspektor pole konsultant, seega ei saa ta anda Sulle nõu vigade parandamiseks või dokumentide täitmiseks. Inspektor ei oska ega saa Sulle öelda, kas Sa saad toetust või mitte, sest toimiku menetlemine veel jätkub.

Kontrolli läbiviimise aluseks on Euroopa Komisjoni poolt kinnitatud Eesti maaelu arengukava 2000-2006 (MAK) ning leheküljel 4 toodud valitsuse määrused.

Pärast eelkontrolli saadetakse taotlustoimiku originaal koos eelkontrolli dokumentidega PRIA keskusesse. Koopiatoimikut säilitatakse PRIA piirkondlikus büroos.

Taotluse läbivaatamine PRIA keskuses

PRIA keskuses võtab SAPARDi taotlustoimikud vastu **logistik**, kes kontrollib esitatud taotlustoimikute nõuetele vastavust. Logistikult saab informatsiooni iga konkreetse taotlustoimiku menetlemise hetkeseisu kohta telefonil (07) 371 280.

PRIA piirkondliku inspektori töö kontrollib keskuses üle kontrolli osakonna spetsialist. Seejärel analüüsivad SAPARDi toetuste büroo analüütikud taotlustoimikut. Taotlustoimikuid hinnatakse taotluste laekumise järjekorras ja hindamise aluseks on valitsuse vastav määrus.

Kui taotluses või teistes esitatud dokumentides on ilmseid ebatäpsusi, saadetakse järelepärimine kas asjaomasele asutusele või taotlejale ning määratakse tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks. Ilmseteks ebatäpsusteks on vead andmetes, mis ei ole aluseks taotletava toetusraha määramisele ja selle suuruse arvutamisele.

Seejärel vaatab toetuste osakonna autoriseerija kogu toimiku veelkord üle ja koostab heakkiidetud ja rahuldamata investeringutoetuste taotlustoimikute nimekirjad.

Lõppotsuse tegemine

Autoriseerija nimekirjade põhjal koostatakse heakskiidetud ja rahuldamata investeeringutoetuse taotluste käskkirjad, mille kinnitab PRIA peadirektor.

Käskkirja põhjal saadetakse Sulle kiri selle kohta, et Sinu toetustaotlus on rahuldatud või siis teade selle rahuldamatajätmisest koos põhjendusega.

Investeeringutoetuse taotluse menetlusprotsess, alates taotluse registreerimisest piirkondlikus büroos kuni lõpliku otsuse tegemiseni võib kesta kuni 50 tööpäeva.

Positiivne vastus

Juhul, kui otsus on positiivne, saadetakse Sulle tähitud postiga kahes eksemplaris kinnituskiri ja investeeringu kulude deklaratsiooni vorm (mida Sul läheb vaja hiljem). Üks kinnituskirja eksemplar tuleb Sul allkirjastada ja PRIA-le tagasi saata – nii annad Sa oma nõusoleku Sulle määratud toetus vastu võtta koos kõigi sellest tulenevate õiguste ja kohustustega. **Ära unusta kinnituskirjale märkimast allkirjastamise kuupäeva!** Juhul, kui Sa kirja õigeaegselt ei tagasta, loetakse see toetusest loobumiseks.

Pärast seda, kui allkirjastatud kinnituskiri on PRIAsse tagasi jõudnud, avalikustatakse SAPARDi internetileheküljel Sinu ettevõtte nimi ja see, mille jaoks Sulle toetus määrati.

Allkirjastatud kinnituskirja pead PRIAsse tagastama
15 päeva jooksul selle kätte saamise kuupäevast alates.
Saada kiri kindlasti tähitult!
Investeeringu elluviimist tohid Sa alustada alles siis,
kui oled kinnituskirja allkirjastanud ja PRIAsse tagastanud!

Kinnituskirja tagasisaatmisega ehk toetuse vastuvõtmisega **kohustud Sa:**

- alustama investeeringu teostamist;
- täitma investeeringutoetuse saamiseks esitatud nõudeid;
- kasutama toetusega soetatud investeeringut sihipäraselt viie aasta jooksul;
- maksuma saadud raha PRIA nõudmisel tagasi, juhul kui investeeringuobjekti on kasutatud mitteshipäraselt;
- lubama PRIA-l teostada järelevalvet investeeringu teostamise ja investeeringuobjekti sihipärase kasutamise üle;
- esitama PRIA-le määratud tähtajal statistilisi andmeid investeeringutoetuse mõju hindamiseks viie aasta jooksul.

Statistiliste andmete esitamine

Toetust vastu võttes nõustud Sa osalema investeringutoetuse saajaid käsitlevates statistilistes uuringutes. See tähendab, et pärast toetuse saamist saadetakse Sulle PRIA statistika- ja andmekontrolli büroo poolt koostatud küsimustikud, milles soovitakse saada informatsiooni Sinu ettevõtte finantsnäitajate ja toetuse mõju hindamiseks vajalike näitajate kohta. Andmed esitatakse eelmise aasta ning toetuse saamise aasta kohta. Küsimustikke võidakse Sulle saata toetuse saamisele järgneva viie aasta jooksul.

Negatiivne vastus

Negatiivne vastus saabub posti teel koos põhjendusega, miks toetuse määramisest keelduti. Sul on võimalik puudused kõrvaldada ja uued taotlusdokumendid esitada (kui taotluste vastuvõtt kestab).

Kui Sa ei ole rahul taotluse rahuldamata jätmise otsusega, siis on võimalus see vaidlustada haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras.

Investeeringu teostamist tõendavad dokumendid

Juhul, kui oled saanud PRIAst teate, et Sulle on määratud toetus ning oled õigel ajal tagastanud allkirjastatud kinnituskirja, võid asuda investeeringut tegema. Projektis planeeritud investeeringu võid teha kas täismahus või osade kaupa. Sõltuvalt valitud võimalusest makstakse ka toetus Sulle välja kas täismahus või osade kaupa.

Ehitiste puhul pead arvestama sellega, et osade kaupa tasumise korral makstakse toetus välja pärast seda, kui ehituse mingi järk on valminud ja selle eest tasutud, mitte kohe ettemaksu tasumise järel! Ehitise valmimise järel tuleb koos viimaste arvetega esitada PRIA-le ka **päritolusertifikaat**.

Mitme investeringuobjektist (näiteks ehitisest ja seadmetest) koosneva projekti puhul võid esitada väljamakseks nõutavad dokumendid pärast ühe objekti (näiteks ehitise) eest tasumist. Ehitise eest makstakse toetus välja ja teise objekti (seadmed) võid osta hiljem ning selle eest saad ka toetuse hiljem kätte.

Kui Sa ei ole investeeringut ettenähtud tähtajaks täielikult teostanud (taotluse esitamisele järgneva aasta 25. september) ja Sulle on toetus osaliselt välja makstud, siis nõutakse juba varem välja makstud toetus tagasi.

**Pea meeles – sularahamaksud hankijale ei ole toetuse raames lubatud!
Kogu arveldamine käib ainult pangaülekannetega.**

Koos kinnituskirjaga said Sa **investeeringuks tehtud kulude deklaratsiooni** (vorm SV/F45). Täida see (pea meeles, et käibemaksu ei toetata!) ja saada koos investeeringut tõendavate dokumentidega **tähitud kirjaga** PRIA-le.

Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA)
Narva mnt. 3, Tartu 51009

Ümbrikule kirjuta lisaks aadressile veel märkeks: FINANTSOSAKOND. Nii väldid viivitusi dokumentide jõudmisel sihtkohta. Dokumendid võib eeltoodud aadressil ka ise kohale tuua. Investeeringut tõendavate dokumentide kohta saad lisainformatsiooni ka telefonidel (07) 371 328 ja (07) 371 293.

Investeeringuks tehtud kulude deklaratsiooni blankette on vajaduse korral võimalik juurde saada ka PRIA piirkondlikest büroodest ning internetileheküljelt www.agri.ee/SAPARD.

Investeeringut tõendavad dokumendid, mille taotleja esitab koos kulude deklaratsiooniga, on järgmised:

1. Hankija poolt väljastatud arve või arve-saatelehe originaal (teine eksemplar) või selle koopia, mida hankija on kinnitanud allkirja ja/või pitsatiga.

Arvel **peavad olema** järgmised käibemaksuseaduses ja raamatupidamise seaduses nõutavad rekvisiidid:

- müüja nimi, aadress ja registreerimisnumber või isikukood ning käibemaksukohustuslasena registreerimise number;
- arve number ja väljastamise kuupäev;
- ostja nimi ning aadress;
- kauba või teenuse nimetus, kogus, hind kroonides ning kaupade ja teenuste kogumaksumus ilma käibemaksuta ja koos käibemaksuga käibemaksumäärade lõikes;
- kauba või teenuse maksustatav väärtus, juhul kui see on erinev eelmises punktis nimetatud hinnast;
- käibemaksusumma käibemaksumäärade lõikes;
- kauba väljastamise või teenuse osutamise kuupäev, juhul kui see erineb arve väljastamise kuupäevast;
- arve väljastaja ja arve vastuvõtja allkirjad.

Kontrolli kindlasti rekvisiitide olemasolu!

Arvele kirjuta juurde oma investeeringutoetuse taotluse viitenumber!

2. Hankija poolt osutatud teenuse, tehtud töö või müüdud kauba taotlejale üleandmist-vastuvõtmist tõendava dokumendi originaal (teine eksemplar) või selle koopia, mille hankija on allkirjaga kinnitanud. See dokument on nõutav siis, kui arvel või arve-saatelehel puudub kauba üleandmise või teenuse osutamise kuupäev

3. Maksekorralduse originaal (teine eksemplar maksekorraldusest) või selle panga poolt kinnitatud koopia, mis kinnitab arve või arve-saatelehe tasumist. Maksekorralduse selgituse lahtrisse märgi tasutava arve või arve-saatelehe number ja selle hankija poolt väljastamise kuupäev.

4. Päritolusertifikaat (*certificate of origin*), mille on väljastanud Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (EKTK) või mõne muu riigi kaubandus-tööstuskoda. Teatud juhtudel võib kaupade päritolu tõestada ka liikumissertifikaadiga EUR.1 (*movement certificate*).

Projekti ettevalmistamisega seotud kulude puhul ei pea esitama päritolusertifikaati, kuid tööde päritolule kehtivad samad reeglid, mis investeeringute puhul.

Kõik päritolusertifikaadid peavad olema **originaaleksemplarid**, liikumissertifikaatide EUR.1 koopiad peavad olema kinnitatud Tolliameti poolt ning sisaldama järgmisi andmeid:

- hankija nimi, kellelt Sa kauba ostsid või kes Sulle teenuse osutas;
- Sinu, kui kauba või teenuse ostja nimi;
- kauba päritoluriik;
- kauba nimetus, mudel, mark, seerianumber, tähis, kirjeldus vähemalt sama täpselt, kui need on märgitud hankija poolt väljastatud arvele;
- kauba kogus või osutatud teenuse maht;
- antud kauba või teenuse kohta esitatud arve või arve-saatelehe number ja kuupäev;
- sertifikaadi väljastaja allkiri.

Päritolusertifikaadi peab koos kaubaga andma Selle hankija. Täpsemat lisainfot saab Eesti Kaubandus-Tööstuskojast.
Pea meeles, et investeringutoetuse eest ostetavad kaubad ja teenused peavad pärinema **Euroopa Liidu liikmesriikidest või kandidaatriikidest.**

Investeeringut tõendavad dokumendid peavad olema eesti või inglise keeles!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

Toom-Kooli 17, Tallinn 10130
Tel (0) 6 460 244
Faks (0) 6 460 245
E-post: koda@koda.ee
Kodulehekülg: <http://www.koda.ee>

Saaremaa esindus

Rootsi 7, 93811 Kuressaare
Tel (045) 33 144, faks (045) 33 122

Jõhvi esindus

Jaama 14, 41533 Jõhvi
Tel (033) 74 950, faks (033) 74 951

Tartu esindus

Lai 6, 51004 Tartu
Tel (07) 442 196, faks (07) 442 197

Pärnu esindus

Malmö 19, 80013 Pärnu
Tel (044) 30 989, faks (044) 30 859

Kapitalirent

Kui teostad oma investeeringu kapitalirendi tingimustel liisingufirma kaudu (kasutada võib ainult neid liisingufirmasid, kellel on sõlmitud PRIA-ga koostööleping, vaata leheküljelt 10), on nõuded investeeringut tõendavatele dokumentidele mõnevõrra erinevad. Ikkagi tuleb Sul täita **investeeringuks tehtud kulude deklaratsioon**, kuid **spetsiaalsel** kapitalirendi vormil (SV/F46).

Liisingu korral on investeeringut tõendavad dokumendid järgmised:

- 1. Hankija väljastatud arve** või arve-saatelehe originaal (teine eksemplar) või selle hankija poolt allkirja ja/või pitsatiga kinnitatud koopia, millel peavad olema eelpool nimetatud käibemaksuseaduses ja raamatupidamise seaduses nõutavad rekvisiidid.
- 2. Vara ostu-müügilepingu** koopia, mis on sõlmitud liisingufirma ja hankija vahel ja mille on kinnitanud liisingufirma.
- 3. Arve või arve-saatelehe tasumist kinnitav maksekorralduse** originaal (teine eksemplar) liisingufirmalt, või panga kinnitatud koopia, mille selgituse lahtrisse on märgitud tasutava arve või arve-saatelehe number ja selle hankija poolt väljastamise kuupäev.
- 4. Liisingufirma ja taotleja vahel sõlmitud vara üleandmise ja vastuvõtmise akti koopia**, mille on kinnitanud liisingufirma.
- 5. Liisingufirma kirjalik kinnitus** selle kohta, et taotleja on tasunud liisingufirmale esimese väljaostumakse summa (20 % investeeringuobjekti käibemaksuga maksumusest).
- 6. Eesti Kaubandus-Tööstuskoja poolt väljastatud päritolusertifikaat** (*certificate of*

origin) või mõne muu riigi kaubandus-tööstuskoja poolt väljastatud päritolusertifikaat. Teatud juhtudel võib kaupade päritolu tõestada ka liikumissertifikaadiga EUR.1 (*movement certificate*).

Kõik päritolusertifikaadid peavad olema **originaaleksemplarid**, liikumissertifikaatide EUR.1 koopiad peavad olema kinnitatud Tolliameti poolt ning sisaldama järgmisi andmeid:

- hankija nimi, kellelt liisingufirma kauba ostis;
- liisingufirma, kui kauba ostja nimi;
- kauba päritoluriik;
- kauba nimetus, mudel, mark, seerianumber, tähis, kirjeldus vähemalt sama täpselt, kui need on märgitud hankija poolt väljastatud arvele;
- kauba kogus või osutatud teenuse maht;
- antud kauba või teenuse kohta esitatud arve või arve-saatelehe number ja kuupäev;
- sertifikaadi väljastaja allkiri.

7. Liisingufirma ja taotleja vahelise kapitalirendilepingu koopia, mille on kinnitanud liisingufirma, koos lepingu juurde kuuluva **maksegraafikuga Eesti krooni vääringus**.

<p>Arvele (arve-saatelehele) peab olema kirjutatud investeringutoetuse taotluse viitenumber.</p>

Investeeringut tõendavate dokumentide kohta saad lisainformatsiooni PRIA finantsosakonnast telefonidel (07) 371 328 ja (07) 371 293.

Enamlevinud vead:

- Arvel puudub mõni nõutud rekvisiitidest (nt käibemaksumäär).
- Arve või arve saatelehe koopia on kinnitamata või on see kinnitatud vale isiku poolt (kapitalirendi puhul peab arve või arve-saatelehe kinnitama hankija, mitte liisingufirma).
- Kapitalirendi puhul jäetakse esitamata lepingu juurde kuuluv maksegraafik Eesti krooni vääringus.
- Maksekorralduse selgituse lahtris puudub viide hankija poolt esitatud arvele ja selle kuupäevale või viidatakse valele arvele ja kuupäevale.
- Maksekorralduse teisel eksemplaril puudub kinnitus (panga pitsat ja pangatöötaja allkiri).
- Jäetakse esitamata ettemaksuarved.

Maksedokumentide ja investeeringu kontrollimine

Investeeringut tõendavad kulu- ja maksedokumendi summad peavad olema võrdsed, välja arvatud juhul, kui:

- üks maksedokument on seotud mitme kuludokumendiga;
- ühe kuludokumendiga on seotud mitu maksedokumenti, st ühte arvet on makstud mitmes osas.

Kui dokumentidel on mingeid puudusi, lähetab autoriseerija Sulle järelepärimise, kus selgitab probleemi ja näitab ära edasise tegevuse. Investeeringut tõendavate dokumentide menetlemine peatub seniks, kuni oled esitanud nõuetele vastavad dokumendid.

Korras investeeringut tõendavad dokumendid tuleb Sul PRIAsse esitada **hiljemalt investee-ringutoetuse taotluse esitamisele järgneva aasta 25. septembriks**.

Kui Sa ei ole nõuetekohaseid investeeringuid tõendavaid dokumente ettenähtud ajaks esitanud, siis Sinu investeeringut ei finantseerita!

Kui Sinu saadetud dokumendid on korras, järgneb kohapealne investeeringu teostamise kontroll.

Investeeringu teostamise kontroll

Enne toetuse väljamaksmist kontrollitakse Sinu ettevõttes kohapeal investeeringu olemasolu ning seda, kas on tegemist sama investeeringuga, mille jaoks toetust küsiti. Kontroll viiakse läbi kuu aja jooksul pärast seda, kui korrektsed investeeringut tõendavad dokumendid on PRIAsse jõudnud.

PRIA inspektor lepib Sinuga, nagu eelkontrolli puhulgi, kokku kontrollima tuleku aja.

Inspektor kontrollib investeeringu olemasolu ja asukohta, selle arvelevõtmist raamatupidamises, investeeringuobjekti omandiõigust tõendavat dokumenti, kapitalirendi puhul kasutusõigust kinnitavat dokumenti ja ehitise korral **ehitise kasutusluba**.

Vajaduse korral täpsustab inspektor kontrollitavaid dokumente. Vastavalt investeeringu liigile võivad need dokumendid olla näiteks välisõhu saasteluba, vee erikasutusluba, jäätmeluba, ohtlike jäätmete käitluslitsentsi, maavara või maa-ainese kaevandamisluba või muud kavandatavaks tegevuseks vajalik luba.

Kontrolli hõlbustamiseks on soovitatav, et kohal oleks ka Sinu ettevõtte raamatupidaja.

Toetuse väljamaksmine

Pärast kontrolli läbiviimist investeeringu teostamise üle koostab PRIA finantsosakond kontrolli läbinud taotlejate kohta väljamaksmisele kuuluvate ja mittekuuluvate investeeringutaotluste nimekirjad.

Nimekirjade põhjal koostatakse käskkiri toetuse väljamaksmiseks. Seejärel tellib PRIA maksete büroo Rahandusministeeriumist väljamakseks vajaliku summa. PRIA maksete büroo kannab toetuse summa täiskroonides Sinu pangaarvele. **Toetus makstakse välja pangas samale arveldusarvele**, mille oled esitanud toetuse taotlemisel.

Liisingufirma kaudu investeeringu teostamisel kantakse toetus otse **liisingufirma arveldusarvele** ja liisingufirma on kohustatud selle summa võrra vähendama maksegraafikus järgnevate perioodide väljaostumakseid.

Investeeringut tõendavate dokumentide esitamisest
kuni väljamakse tegemiseni võib minna aega kuni 3 kuud.

Pärast väljamakse tegemist toetuse toimikud arhiveeritakse ja säilitatakse PRIAs 10 aastat.

Saldode kontrollimine

Majandusaasta lõppedes saadetakse saldokinnitused nendele toetuse saajatele, kelle suhtes PRIA-l on kohustusi või nõudeid. Saldokinnitused võimaldavad taotlejatel kontrollida aasta lõpu seisuga kohustuste või nõuete saldot ja lahknevuste korral selgitada välja erinevused. Saldokinnitused postitatakse hiljemalt 15. jaanuaril tähitud kirjana ning vastuseid ootab PRIA tagasi kuni 1. veebruarini.

Ära unusta saldokinnitust PRIAle faksida või postiga tagasi saata!

Järelkontroll

PRIA-l on kohustus viie aasta jooksul pärast toetuse väljamaksmist kontrollida, kas toetuse eest soetatud investeeringut kasutatakse sihipäraselt. Selleks teostavad inspektorid toetuse saanud ettevõtetes järelkontrolli.

Järelkontrollitavad valitakse juhusliku valiku teel ja nende hulk on iga meetme raames vähemalt 10% toetuse saanute koguarvust.

Järelkontrollist informeeritakse toetuse saajat samamoodi nagu eelnevate kontrollide korral.

Inspektor kontrollib investeeringu olemasolu ja sihipärasest kasutamist ning vastavalt investee-ringule teiste institutsioonide ja ametite poolt koostatud akte ja lube. Näiteks: piimatootmise investeeringu korral toorpiima müügiluba või veterinaartõendit jne. Kassapõhist arvestust pidanud füüsilisest isikust ettevõtjate korral kontrollitakse, kas toetusesaaja on üle läinud tekkepõhisele raamatupidamisele vastavalt kehtestatud nõudele.

Korruptsiooni ja vigade vältimiseks kontrollitakse ka inspektorite tööd. Seega võib juhtuda, et mõnda taotlejat või toetuse saajat kontrollib PRIA toetuste kontrolli osakond mitu korda (nt inspektori poolt läbi viidud eelkontrolli teeb teistkordselt üle PRIA keskuse ametnik). Lisaks võivad PRIA inspektorite töö üle kontrollida kõrgemalseisvate ametite ja EL Komisjoni selleks volitatud esindajad.

Investeeringutoetuse tagasinõudmine

Investeeringutoetus kuulub tagasinõudmisele juhul, kui pärast toetuse väljamaksmist selgub, et:

- toetuse eest soetatud investeeringut on kasutatud mittesihipäraselt, sealhulgas on ettevõtte läinud pankrotti;
- toetuse saaja on esitanud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid või takistab kontrolli teostamist;
- investeeringuobjekt on hävinud toetuse saaja süül;
- toetuse saaja ei ole kõrvaldanud ettekirjutuses fikseeritud puudusi tähtaegselt;
- toetuse saaja ei ole lõpetanud investeeringu teostamist täies mahus.

Toetuse tagasinõudmise korral teeb PRIA ettevõtjale **ettekirjutuse** toetuse tagasimaksmiseks. Tagasinõudeks tehtud ettekirjutust on võimalik vaidlustada.

Küsimused ja vastused

Kas toetatakse varem tehtud investeeringuid?

SAPARDi toetusega ei toetata varem tehtud investeeringuid. Tööde/investeeringu tegemisega tohib alustada alles siis, kui PRIA on Sinu toetustaotluse heaks kiitnud ning Sa oled kinnituskirjale allkirja andnud ning selle PRIAsse tagastanud. Välja arvatud ettevalmistavate tööde puhul, kui need peavad olema tehtud ja nende eest tasutud enne taotluse esitamist.

Kas toetus laieneb ka investeeringu käibemaksuosale?

Ei. Välisabi arvelt ei toetata kohalikke makse, sealhulgas käibemaksu.

Kas investeeringu peab ise 100% ulatuses välja ostma?

Alates 2003. aastast on sisse viidud muudatus, mille kohaselt taotleja võib teha investeeringu kas osadena või täielikult ning kui ta esitab vajalikud investeeringu teostamist tõendavad dokumendid, siis vastavalt sellele saab taotleja ka kogu toetussumma kätte kas osadena või täielikult. Selleks, et saada toetus kätte kogusummas, peab investeering olema tehtud ja investeeringu eest makstud 100%-liselt.

Kas ametniku tehtud viga võib mind investeeringutoetusest ilma jätta?

Ei. Taotlustoimiku menetlemise protsess on üles ehitatud nii, et iga ametniku tööd kontrollib temast kõrgem ametnik. Nii on vigade tekkimine välditud ning iga ametnik vastutab oma tööloigu eest.

Kas on kehtestatud toetuse minimaalne määr?

Ei, SAPARDi toetusel ei ole miinimummäära.

Kas investeeringuobjekt peab olema täiesti uus?

Jah, investeeringutoetust ei anta pruugitud seadmete või masinate ostmiseks.

Kas maa ja hoonete ostuks saab toetust?

Ei, SAPARDi toetust ei anta maa ja hoonete ostmiseks. Küll aga toetatakse olemasoleva hoone rekonstrueerimist või uue hoone ehitamist.

Kas hoone rekonstrueerimiseks peab olema maa omandis või võib olla ka renditud?

Hoone rekonstrueerimiseks peab olema maa omandis või siis on sõlmitud pikaajaline kasutusvalduse leping. Vastavalt planeerimis- ja ehitusseadusele on vajalik ehitusluba ning projekt, mis väljastatakse ja kooskõlastatakse, kui ehitamine toimub omandisse kuuluval maal.

Kelle arvele toetus laekub?

Toetus laekub taotleja pangaarvele, v.a liisingu korral, sellisel juhul laekub toetus liisingufirma arvele.

Mis on majanduslik jätkusuutlikus?

Majanduslik jätkusuutlikus tähendab seda, et pärast toetuse saamist kasutab taotleja investeeringuobjekti sihipäraselt ja jätkab äriprojektis näidatud tegevusalal ettevõtlust viie aasta jooksul.